

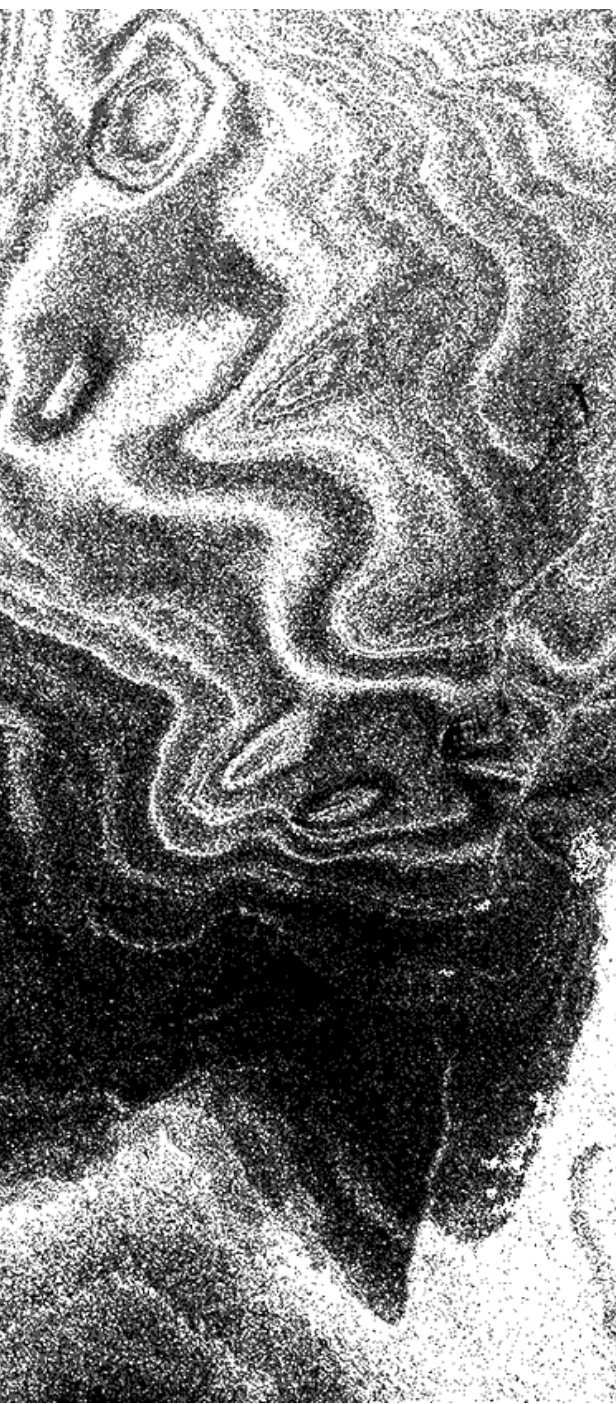
JEST PIĘKNIE BO PADA DESZCZ

scenariusz działań edukacyjnych

Autorka: Justyna Skwarska

Grupa docelowa: działanie skierowane jest do osób dorosłych w różnym wieku. Grupa powinna liczyć maksymalnie 15 osób, aby umożliwić swobodną wymianę myśli i rozmowę podczas spotkania.

Czas: ok. 1-2 tygodnie z uwzględnieniem czasu na komunikację spotkania. Czas spotkania – 1,5 godziny.

Cele:

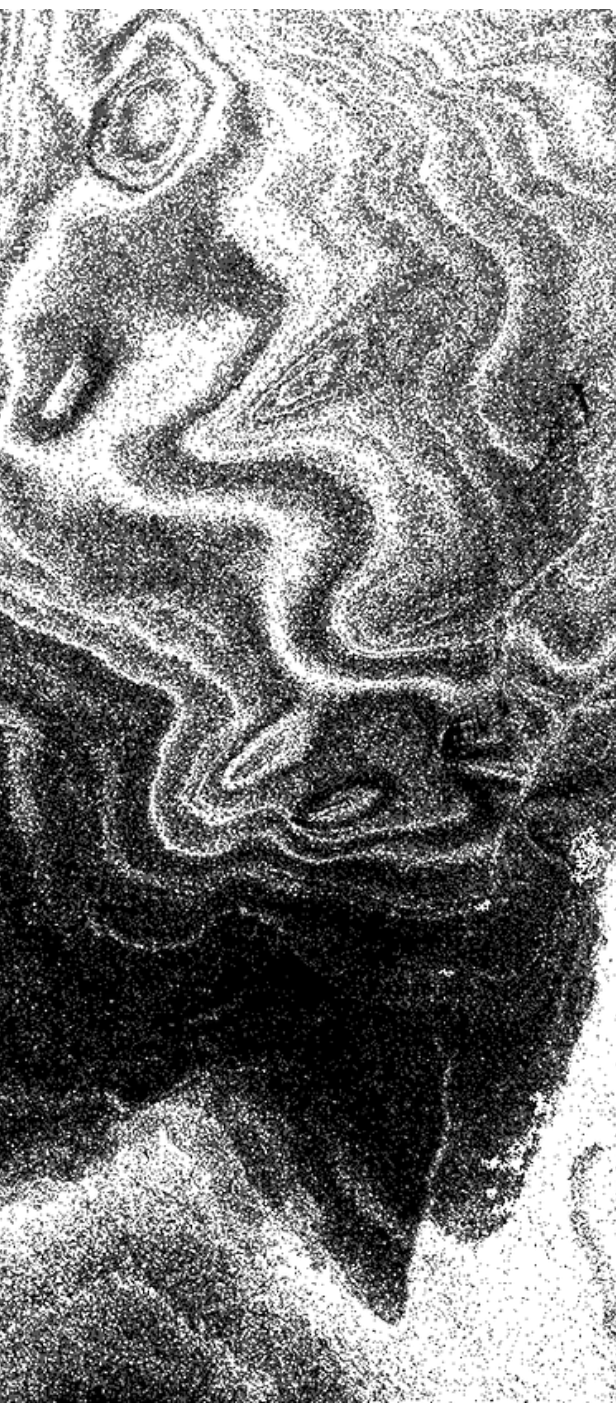
- uświadomienie sobie globalnego braku wody (4/10 osób na świecie, według ONZ, żyje w niedostatku wody pitnej),
- zestawienie życia w środkowej Europie z sytuacją kobiet globalnego Południa,
- zrozumienie, że jedną z przyczyn braku wody są zmiany klimatu oraz tego, że konsekwencje zmiany klimatu będą odczuwane wszędzie, również na poziomie lokalnym,
- zmiana postaw konsumenta ze: "stać mnie", bo mam pieniądze na: "nie stać mnie", bo kiedyś u nas też skończą się zasoby.

Metoda:

- praca z tekstem,
- praca w grupach, czerpanie ze zbiorowej inteligencji,
- praca samodzielna – obliczanie swojego przybliżonego zużycia wody,
- dyskusja.

JEST PIĘKNIE BO PADA DESZCZ

scenariusz działań edukacyjnych

Potrzebne materiały organizacja przestrzeni:

- fragment książki Szymona Opryszka „Woda. Historia pewnego porwania”. Str.70-71;
- wydrukowana (3x) i pocięta na części rozsypanka słowna znajdującą się w załączniku nr 1;
- 2 arkusze szarego papieru i markery (można wykorzystać niezapisaną jedną stronę z innego spotkania). Na jednym arkuszu narysuj słup wody z podziałką, na nim zaznacz 50 litrów, zostaw miejsce na mniejsze wartości (20l) i wyższe, nawet 200 i więcej;
- tabela licznika wody znajdującą się w załączniku nr 2, wydruk dla każdego uczestnika;
- ołówki do wypełniania tabeli;
- mogą być przydatne 1 – 2 proste kalkulatory.

PRZYGOTOWANIE

KROK 1

Przygotowanie ogłoszenia.

Przygotuj ogłoszenie o spotkaniu. Zostało opracowane w oparciu o książkę Szymona Opryszka „Woda. Historia pewnego porwania”.

KROK 2

Poszerzenie własnej wiedzy.

Przed spotkaniem poczytaj o wybranych zagadnieniach w zweryfikowanych źródłach, abyś czuła/czuł się pewnie podczas prowadzenia spotkania. Jeśli podczas spotkania zostanie zadane pytanie, a Ty nie będziesz znała/znał na nie odpowiedzi, nie martw się! Poszukajcie odpowiedzi w Internecie wspólnie. Pamiętaj, że nie musisz wiedzieć wszystkiego. Problem zmiany klimatu i degradacji środowiska to problem złożony i wymaga sporo interdyscyplinarnej wiedzy. Załóż, że uczymy się wszyscy! Listę polecanych artykułów i książek znajdziesz poniżej, w punkcie „Źródła wiedzy, materiałów i inspiracji”.

KROK 3

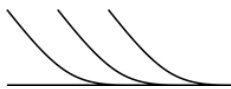
Przebieg zajęć.

- **Rozgrzewka.** Poproś o podanie swojego imienia. Niech każdy podzieli się swoją refleksją na temat: „Deszcz teraz, a deszcz w moim dzieciństwie”. Czy widzisz różnice? (5min)
- Prowadząca/prowadzący (lub inna osoba) czyta fragment książki Szymona Opryszka „Woda. Historia pewnego porwania”: Str.70: „W wielu miejscach świata w poszukiwaniu wody kobiety wchodzą na Księżyc”... (czytać do strony 71, do momentu '...no i wpadliśmy na mgłę'). Pozwól na chwilę oddechu i zadumy nad tekstem. Może ktoś zechce skomentować. Poczekaj aż inni się wypowiedzą lub pozwól na dłuższą chwilę ciszy i skomentuj: *4/10 osób żyje w niedostatku wody, czyli dziennie ma mniej niż 50 litrów na osobę. Dla porównania 1 ręczne umycie naczyń pochłania czasem 50 litrów.* (10min)
- **Rozsypanka słowna.** Wyciągnij rozsypankę słowną na środek stołu, którą wcześniej wycięłaś/wycięłeś z załącznika nr 1. Poproś każdego uczestnika i uczestniczkę o ułożenie, a potem odczytanie jednego zdania, na podstawie usłyszanego fragmentu książki. (10 min)
- **Podziel uczestników i uczestniczki na 2 grupy.** Poproś, by jedna na pustym dużym szarym papierze wypisała skojarzenia do słowa „susza”, a druga – „deszcz”. Daj im czas. Niech powstanie mapa myśli, słowa, rysunki, strzałki. (5 min)

- **Przykładowe odpowiedzi dla suszy:** brak deszczu, parowanie, wysoka temperatura, zmiany klimatu. **Przykładowe odpowiedzi dla deszczu:** urodzaj, zieleń, bioróżnorodność, bogactwo, powodzie, anomalie, zmiana klimatu. Pozwól, aby przedstawiciel lub przedstawicielka każdej grupy podsumował/podsumowała pracę. Następnie zadaj pytanie, czy w Polsce też brakuje wody. Zapytaj, skąd wynika ten problem. Czy obserwujecie, że zmienia się roślinność, że ogrody naszych babć były bardziej bujne, dlaczego zwykły trawnik jest trudno osiągalny? Czasem wody jest za dużo, niedługo po tym za mało. Jakie mogą być lokalne rozwiązania? (5 min)
- **Zmobilizuj do kreatywności** w szukaniu lokalnych rozwiązań: jak zatrzymać lub wykorzystać nadmiar wody na gorszy czas. Może gdzieś leci woda z rury wprost na jezdnię, może ktoś widział, jak użytkuje się szarą wodę. Zachęć do naniesienia możliwych rozwiązań - połączenia suszy i powodzi, np. ogrodem deszczowym, zbiornikiem na deszczówkę, łąką kwietną, nieregulowaną rzeką, rowem melioracyjnym (pamiętaj, że rowy mają sens tylko, jeśli mają czynne zastawki), trawą na dachu, nasadzeniem wielu drzew. Porozmawiajcie o tym, które z możliwości zatrzymywania wody deszczowej są możliwe do wprowadzenia lokalnie? Co jest ograniczeniem? Czy kobieta może sama założyć zbiornik na deszczówkę, czy to zbyt trudne? (10 min)
- **Porozmawiajcie o możliwościach oszczędzania wody.** Odnieś się do tekstu i przypomnij, że inni muszą łapać mgłę, żeby przeżyć, a my mamy deszcz za darmo, podlewamy pitną wodą ogrody, myjemy samochody i splukujemy toaletę. Rozdaj tabele do obliczenia zużycia wody i poproś, by każdy z uczestników i każda z uczestniczek oszacowali własne **dzienne zużycie wody**. **Gdy wykonają zadanie, zaznacz na narysowanym wcześniej słupie wody z podziałką** (punkt „Potrzebne materiały i organizacja przestrzeni”) wartość zaledwie kilkunastu litrów - tyle mają do dyspozycji bohaterowie książki „Woda. Historia pewnego porwania”. Porozmawiajcie o tym, czy uczestniczki i uczestnicy widzą dużą różnicę w ilości wody, którą zużywają, a tą narysowaną przez Ciebie. Podyskutujcie o tym, jakie działania w domu ograniczyłyby zużycie wody, np. czy zmywarka ma sens? (15-20min)
- Zaznacz, że **dzienne zużycie wody**, które zostało policzone nie uwzględnia wody, która została zużyta do produktów, które kupujemy. **To ślad wodny.** Zachęć do myślenia w kategorii kosztu dla środowiska, nie tylko kwoty wydanych własnych pieniędzy. Można skorzystać z uwagi pod tabelą (wskazówki pod tabelą z licznikiem wody). (5min)
- Jeszcze raz zapytaj uczestników i uczestniczki o to, co każdemu i każdej z nich kojarzy się ze słowem „deszcz”. Zaproponuj zabawę w prezentera pogody. Jak zapowiedzielibyście/zapowiedziałybyście pogodę bez deszczu lub słoneczną w kontekście zmiany klimatu? Czy zapowiedź w stylu: Będzie piękna, słoneczna pogoda albo niestety, będzie deszczowo ma jeszcze sens? Zastanówcie się, jak zareagowałyby na taką zapowiedź kobiety globalnego Południa?

Przydatne informacje:

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), agencja ONZ, zaleca, aby minimalne zużycie wody na osobę wynosiło około 50 -100 litrów dziennie, aby zaspokoić potrzeby podstawowe i zapewnić, że woda jest bezpieczna do picia.

Rekomendacje:

Nie bój się poruszać tematu zmiany klimatu i degradacji środowiska naturalnego, czy też kosztów diety mięsnej. Te zagadnienia polaryzują mniej niż Ci się wydaje. Jeśli odniesiemy je do najbliższego otoczenia, czegoś, co jest nam bliskie i nas dotyczy, mamy dużą szansę na porozumienie. Bądźmy otwarci na różne poglądy i słuchajmy się wzajemnie. Lokalna rozmowa o dających się zaobserwować zmianach jest potrzebna i pełni ważną rolę w procesie budowania świadomości klimatycznej. Dobrze, gdyby grupa była międzypokoleniowa. Seniorki i seniorzy mogą wnieść bardzo wiele ciekawych spostrzeżeń i przypomnieć zapomniane rozwiązania.

Źródła wiedzy, materiałów, inspiracji:

[Wysychająca Polska - przekształcanie krajobrazu/zlewni - światwody.blog](http://swiatwody.blog)

[Wysychająca Polska - zmiana bilansu opad/parowanie - światwody.blog](http://swiatwody.blog)

[Określenie przeciętnych norm zużycia wody. - Prawo.pl](http://prawo.pl)

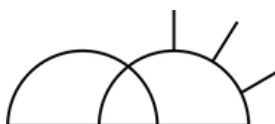
[Ekosystemy słodkowodne \(rzeki, bagna, jeziora\) a zmiana klimatu \(naukaoklimacie.pl\)](http://naukaoklimacie.pl)

[Coraz częstsze susze w Polsce - efekt zmiany klimatu i antyadaptacji \(naukaoklimacie.pl\)](http://naukaoklimacie.pl)

[Woda i globalny kryzys klimatyczny: 10 rzeczy, o których musisz wiedzieć | UNICEF Polska – pomagamy dzieciom](http://unicef.pl)

https://www.woda.edu.pl/artykuly/woda_a_produkcja_miesa/

<https://klimada2.ios.gov.pl/slud-wodny/>

ZAŁĄCZNIK NR 1

Rozsypanka słowna

KOBIETA, WODA, BRAK,

NIEDOBÓR, PRZEMOC,

HIGIENA, ZBIERANIE MGŁY,

KOMPETENCJE, PRAGNIENIE,

PRZEMOC, NIERÓWNOŚĆ,

BIEDA, ZMIANY KLIMATU,

EMISJE GAZÓW CIEPLARNIANYCH,

ABSENCJA W SZKOLE,

PAROWANIE, UPAŁ,

WYSOKIE TEMPERATURY,

DESZCZ, EMIGRACJE

ZAŁĄCZNIK NR 2

Oblicz swoje szacunkowe zużycie wody w ciągu jednej doby.
Uwzględnij wszystkie codzienne czynności.

Licznik średniego zużycia wody/na osobę/na dzień [w litrach]		Średnie zużycie wody codziennych czynności w zależności stylu życia*		Twoje zużycie wody na dobę [w litrach]
		min	max	uzupełnij indywidualnie
Picie, gotowanie		3,0		3,0
Mycie naczyń	ręczne	50,0	60,0	
	w zmywarce	8,0	15,0	
Woda leci podczas: golenia, mycia zębów		10,0	15,0	
Woda do spłukiwania WC	czysta, pitna	30,0	50,0	
	szara z odzysku	0,0	0,0	
Pranie w pralce	bęben wypełniony, programy oszczędzające wodę	80,0		
	zawsze ten sam program, np. "zmieszane"		100,0	
Higiena osobista	kąpiel w wannie	150,0	200,0	
	1 prysznic 5 minutowy	40,0	50,0	
	mycie w umywalce - 1 minuta	6,0	9,0	
Nieszczelna bateria, kapiący kran			10,0	
Podlewanie ogrodu (nawodnienie 1m2)		1200,0		
Sprzątanie		60,0		
Mycie samochodu		400,0		
Napełnianie/ czyszczenie basenu ogrodowego lub akwarium				
inne				
suma				

* pod uwagę nie bierzemy wody niezbędnej do wyprodukowania każdej rzeczy, którą kupujesz: żywności, odzieży, sprzętu elektronicznego, chemii gospodarczej, mebli itp. Warto pamiętać, że zaledwie jeden podkoszulek ma na sumieniu 2700 litrów wody. To zapas wody pitnej na 2,5 roku. Warto być świadomym konsumentem i stawiać na jakość, która przetrwa dłużej i nie będzie wymagać tak wielkiego zużycia wody?

	%
sprzątanie	6
mycie naczyń	10
pranie	15
higiena	36
	67

